

Sygn. akt II Ca 1332/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 lutego 2021 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Alina Szymanowska

Sędziowie: Ewa Blumczyńska

Małgorzata Radomska - Stęplewska

po rozpoznaniu w dniu 16 lutego 2021 r. w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa małoletnich H. R. i S. R. (1) reprezentowanych przez matkę M. R.

przeciwko W. R.

o podwyższenie alimentów

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Rejonowego w Pile

z dnia 17 września 2021 r.

sygn. akt III Rc 28/20

I. zmienia zaskarżony wyrok w punktach 1 i 4 w ten sposób, że:

a. w punkcie 1: kwotę świadczenia alimentacyjnego zasądzonego od pozwanego na rzecz każdego z powodów podwyższa do kwoty po 700 zł (siedemset złotych) miesięcznie;

b. w punkcie 4: zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 1473 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

II. w pozostałym zakresie apelację oddala;

III. nakazuje ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 200 zł tytułem części opłaty od apelacji od uiszczenia której małoletni powodowie byli zwolnieni;

IV. zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 165 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

Ewa Blumczyńska Alina Szymanowska Małgorzata Radomska - Stęplewska

UZASADNIENIE

Małoletni H. i S. R. (2) reprezentowani przez matkę M. R., wnieśli o podwyższenie alimentów zasądzonych od pozwanego W. R. wyrokiem Sądu Okręgowego w Poznaniu XIV Wydziału Cywilnego z siedzibą w Pile z dnia 16 lipca 2018 r. w sprawie XIV C 607/18 z kwot po 200 zł miesięcznie na każde z dzieci do kwoty po 800 zł miesięcznie płatne do dnia 10 każdego miesiąca z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w razie uchybienia terminu w płatności którejkolwiek z rat.

W odpowiedzi na pozew z dnia 10 marca 2020 r. pozwany uznał powództwo co do podwyższenia alimentów o kwotę 100 zł na każde z dzieci, a w pozostałym zakresie wniósł o oddalenie powództwa.

Na rozprawie w dniu 10 września 2020 r. pozwany uznał powództwo do kwoty po 350 zł na każde z dzieci (k. 150v.). W toku dalszego postępowania strony wносиły i wywodziły jak powyżej.

Sąd Rejonowy w Pile wyrokiem z dnia 17 września 2020 r., sygn. akt III RC 28/20:

1. zasądził od pozwanego W. R. na rzecz małoletnich powodów H. R., ur. (...) i S. R. (1), ur. (...) podwyższone świadczenie alimentacyjne w wysokości po 600 zł, łącznie 1 200 zł miesięcznie od dnia 01.07.2020 r. płatne do rąk matki małoletnich powodów M. R. do dnia 10 każdego miesiąca w miejsce kwot po 200 zł orzeczonych w wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 16.07.2018 r. w sprawie XIV C 607/18,

2. w pozostałym zakresie powództwo oddalił,

3. kosztami sądowymi obciążył pozwanego w części i nakazał ściągnąć od niego na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Pile 400 zł tytułem opłaty,

4. koszty stron zniósł wzajemnie,

5. wyrokowi w punkcie 1. nadał rygor natychmiastowej wykonalności.

Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły ustalenia faktyczne i rozważanie prawne przytoczone przez Sąd Rejonowy w uzasadnieniu orzeczenia (k. 162-168 akt).

Z powyższym wyrokiem nie zgodzili się powodowie, którzy zaskarżyli wyrok w części oddalającej powództwo oraz dotyczącej rozstrzygnięcia o kosztach procesu tj. objętej punktem 2 i 4 wyroku.

W swojej apelacji skarżący zarzucili:

I. naruszenie przepisów prawa procesowego, mogące mieć wpływ na wynik sprawy tj.:

1. art. 227 k.p.c. poprzez nierozpoznanie wniosku dowodowego o zobowiązanie pozwanego do przedłożenia wszystkich posiadanych rachunków bankowych za okres ostatniego roku, co skutkowało niewyjaśnieniem wszystkich okoliczności mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy;

2. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną tj. sprzeczną z zasadami logicznego rozumowania oraz doświadczenia życiowego ocenę przeprowadzonych w sprawie dowodów oraz brak wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego, a w konsekwencji oparcie stanowiska Sądu wyłącznie na twierdzeniach pozwanego, niemających potwierdzenia w materiale dowodowym przez przyjęcie, że pozwany nie prowadzi działalności gospodarczej i nie osiąga z niej dochodów;

3. art. 100 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię skutkującą niewłaściwym zastosowaniem przez przyjęcie, że w niniejszej sprawie zachodzą przesłanki do wzajemnego zniesienia kosztów, podczas gdy zachodziła podstawa do ich stosunkowego rozdzielenia zgodnie z wynikiem procesu i zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w wysokości ustalonej na podstawie § 2 w zw. z § 4 ust. 4 rozporządzenia Ministra

Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018 poz. 265 tj. z dnia 2018.01.30);

4. art. 98 ust. 1 i 3 w zw. z art. 99 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie, skutkujące nie zasądzeniem od pozwanego na rzecz powodów kosztów zastępstwa procesowego od zasądzanego roszczenia, według norm przepisanych tj. zgodnie ze stawkami wynikającymi z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

II. Naruszenie przepisów prawa materialnego, które miało wpływ na wynik sprawy, tj.:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego art. 138 § 1 k.r.i.o. w zw. z art. 135 § 1 i 2 k.r.i.o. poprzez błędną wykładnię skutkującą nie uwzględnieniem osobistych starań o utrzymanie i wychowanie powodów czynionych przez matkę powodów, a także nie uwzględnieniem znacznej dysproporcji w dochodach matki powodów i pozwanego, a przez to obciążenie pozwanego mniej niż połową usprawiedliwionych kosztów utrzymania małoletnich powodów.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty, apelujący wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku:

- w punkcie 1. poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz małoletnich powodów H. R., ur. (...) i S. R. (1), ur. (...) podwyższonego świadczenia alimentacyjnego w wysokości po 800 zł (osiemset złotych), łącznie 1.600 zł miesięcznie od dnia 1 lipca 2020 roku płatne do rąk matki małoletnich powodów M. R. do dnia 10 każdego miesiąca w miejsce kwot po 200 zł orzeczonych wyrokiem Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 16.07.2018 r. w sprawie XIV C 607/18;
- w punkcie 4 poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz każdego z powodów kosztów zastępstwa procesowego na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Ponadto, powodowie wnieśli o zobowiązanie pozwanego do przedłożenia wszystkich posiadanych rachunków bankowych za okres od stycznia 2019 roku do chwili obecnej na okoliczność możliwości zarobkowych pozwanego i osiągnięcia dodatkowych dochodów przez pozwanego z tytułu działalności gospodarczej zarejestrowanej na ojca pozwanego. Wnieśli również o przeprowadzenie dowodu z dokumentów dołączonych do niniejszego pisma na okoliczność ponoszenia dodatkowych kosztów utrzymania małoletnich przez matkę powodów z tytułu zajęć na basenie, które powstały już po wydaniu wyroku przez Sąd I instancji, oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz każdego z powodów kosztów zastępstwa procesowego, za II instancję, według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację, pozwany wniósł o jej oddalenie w całości jako całkowicie bezpodstawnej i zasądzenie od strony powodowej na rzecz pozwanego zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm prawem przepisanych.

Przewodnicząca, zarządzeniem z dnia 28 grudnia 2020 r. – k. 196 akt, zobowiązała pełnomocnika przedstawiciela ustawowego małoletnich powodów do przedłożenia zaświadczenia potwierdzającego uczęszczanie przez małoletnich powodów na zajęcia sportowe – pływanie, w okresie od 5 października 2020 r. do momentu sporządzenia zaświadczenia, stosownie do postanowień umów zawartych pomiędzy matką małoletnich a Gminą P., w terminie 10 dni pod rygorem przyjęcia w razie braku stosownego zaświadczenia, że małoletni nie uczęszczają na ww. zajęcia sportowe.

W określonym terminie, strona powodowa przedłożyła zaświadczenie z dnia 15 stycznia 2021 r. wystawione przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w P. z którego treści wynikało, że na dzień 15 stycznia 2021 r. obowiązują umowy z dnia 5 października 2020 r. nr:

- (...) S. R. (1)
- (...) H. R.

dotyczące uczestnictwa w zajęciach nauki pływania na sezon 2020/2021.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja wniesiona przez powodów okazała się uzasadniona w części.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji i na podstawie art. 382 k.p.c. przyjmuje je za własne. Sąd odwoławczy w przeważającej części podziela również rozważania prawne przytoczone przez Sąd Rejonowy.

W pierwszej kolejności wymaga rozważenia zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., jako dotyczący bezpośrednio prawidłowego ustalenia podstawy faktycznej rozstrzygnięcia. Nie jest on zasadny. Ocena dowodów dokonana przez Sąd pierwszej instancji może być przedmiotem kontroli apelacyjnej, jednakże można ją podważyć tylko wówczas, jeżeli w świetle dyrektyw płynących z art. 233 § 1 k.p.c. jest rażąco wadliwa albo oczywiście błędna. Ocenie dowodów przeprowadzonej w rozpoznawanej sprawie takich zarzutów postawić nie można. Sąd Rejonowy w należyty sposób rozważył zebrany materiał dowodowy w postaci dokumentów i zeznań, ocena tego materiału nie narusza wspomnianych kryteriów. W ocenie Sądu odwoławczego zgromadzony materiał dowodowy nie pozwala na poczynienie ustaleń dotyczących prowadzenia przez pozwanego działalności gospodarczej i osiągnięcia z tego tytułu dochodów. Należy przyznać rację apelującym co do tego, że Sąd I instancji nie rozpoznał wniosku dowodowego zawartego w punkcie 3 a. pozwu, zważywszy jednak na zakres ustaleń Sądu co do dochodów osiągniętych przez pozwanego okoliczność ta nie miała istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Ustalone przez Sąd Rejonowy możliwości zarobkowe i majątkowe pozwanego pozwalają co do zasady na uiszczanie przez W. R. alimentów w żądanej przez powodów kwocie. Sąd Okręgowy nie znalazł zatem podstaw do przeprowadzenia postępowania dowodowego w tym zakresie w toku postępowania apelacyjnego. Sąd Okręgowy pominął również wniosek dowodowy zawarty w piśmie powodów z dnia 18 stycznia 2021 r. W ocenie Sądu odwoławczego przeprowadzenie wskazanego dowodu na obecnym etapie postępowania pozostawało by bez wpływu na treść rozstrzygnięcia a to z uwagi na ustalone dotychczas przez Sąd możliwości zarobkowe i majątkowe pozwanego.

Sąd Okręgowy w toku postępowania apelacyjnego uzupełniająco ustalił, że matka małoletnich powodów zawarła umowy, których przedmiotem jest nauka lub doskonalenie przez małoletnich umiejętności pływania w okresie od 5 października 2020 r. do 31 maja 2021 r. Z treści umowy wynika, że odpłatność z tytułu uczestnictwa w zajęciach dwa razy w tygodniu wynosi 160 zł brutto miesięcznie, za wyjątkiem miesiąca grudnia 2020 r. (odpłatność 120 zł brutto) i lutego 2021 r. (odpłatność 80 zł brutto). Z treści apelacji wynika, że małoletnia powódka uczęszcza na wskazane zajęcia jedynie jeden raz w miesiącu zajęcia, a zatem opłata wynosi połowę kwoty wskazanej w umowie. Ponadto z treści zaświadczenia z dnia 15 stycznia 2021 r. wynika, że zajęcia rozpoczęły się 5 października 2020 r. i z uwagi na sytuację epidemiczną trwały do 23 października 2020 r. Dzieci nie zostały skreślone z listy uczestników nauki pływania i powinny wrócić na basen po zniesieniu obostrzeń, co nastąpiło 12 lutego 2021 r. W chwili obecnej, począwszy od 15 marca 2021 r. baseny są ponownie nieczynne z uwagi na sytuację epidemiczną w kraju (dowód: fakt powszechnie znany, kopie umów k. 179 – 182, zaświadczenie k. 200 akt). W świetle powyższego należy stwierdzić, że dotychczasowe średnie miesięczne wydatki ponoszone przez matkę powodów przez 8 miesięcy roku szkolnego w związku z uczęszczaniem na basen nie są znaczne.

Należy przypomnieć, że Sąd Rejonowy ustalił, iż pozwany jest zatrudniony na stanowisku funkcjonariusza Policji na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony za wynagrodzeniem ok. 4.500 zł netto (miesiące lipiec i sierpień 2020 r.), za 2018 r. uzyskał dochód w wysokości ok. 61 tys. zł, a za rok 2019 ok. 67 tys. zł. Pozwany pomaga niepełnosprawnemu ojcu w obowiązkach związanych z prowadzeniem przez ojca działalności gospodarczej (kontaktuje się z klientami przedsiębiorstwa, dokonuje przewozu), a jest to taka sama działalność jaką prowadziła matka małoletnich powodów, gdy rodzice żyli w związku. Aktualnie pozwany zamieszkuje w domu jednorodzinnym wraz z partnerką i jej córką. Wśród obecnych kosztów utrzymania pozwanego znajdują się: kwota ok. 1.050 zł miesięcznie tytułem kredytu hipotecznego, ok. 150 zł miesięcznie tytułem prądu, koszt mediów – ok. 150 zł miesięcznie i kwota 75 zł tytułem abonamentu telefonicznego. Poza płatnościami alimentów w trakcie pobytu małoletnich powodów

u ojca pozwany kupuje im odzież, wyżywienie oraz zapewnia rozrywkę. Pozwany wyremontował także pokój dla dzieci oraz zakupił nowe meble do ich pokoju.

Niewątpliwie pozwany utrzymuje regularne kontakty z małoletnimi i częściowo partycypuje w kosztach ich utrzymania. Jednak na co dzień opiekę nad małoletnimi powodami sprawuje matka i to ona ponosi ona bieżące koszty utrzymania dzieci. Zważywszy na wysokość dochodów osiąganych przez matkę małoletnich oraz uwzględniając możliwości majątkowe i zarobkowe powoda, które są na co najmniej takim poziomie jak ustalił Sąd Rejonowy, Sąd odwoławczy doszedł do przekonania, że uzasadnione jest obciążenie pozwanego kosztami utrzymania małoletnich w wyższym zakresie, jednakże nie w takim jak domagają się tego skarżący. Pozwany winien partycypować w kosztach utrzymania małoletnich łożąc na ich utrzymanie alimenty w kwotach po 700 zł miesięcznie. Alimenty w kwocie ustalonej przez Sąd I instancji stanowiły mniej niż połowę miesięcznych kosztów utrzymania. Kwota 700 zł pozwoli na pokrycie potrzeb małoletnich w nieco większym zakresie. Należy podkreślić, że Sąd Okręgowy miał na uwadze, że pozwany partycypuje w kosztach utrzymania małoletnich dodatkowo poza uiszczanymi alimentami i z tych przyczyn nie dopatrzył się przesłanek do podwyższenia zasądzonych alimentów do kwoty po 800 zł miesięcznie. W tym zakresie apelacja podlegała oddaleniu jako bezzasadna na podstawie art. 385 k.p.c. Zmiana punktu 1 wyroku znajduje oparcie w treści art. 386 § 1 k.p.c. Poza sporem pozostawało, że zaistniały przesłanki do zmiany orzeczenia dotyczącego alimentów (art. 138 kro). Sąd Okręgowy doparzył się naruszenia prawa materialnego art. 135 § 1 i 2 kro i w związku z tym zmienił zaskarżony punkt 1 wyroku i podwyższył kwotę alimentów zasądzonych od pozwanego na rzecz małoletnich powodów do kwoty po 700 zł miesięcznie (punkt I wyroku).

Zważywszy na zmianę punktu 1 wyroku korekcie podlegało również orzeczenie o kosztach procesu zawarte w punkcie 4, który również został zaskarżony przez powodów. W tym zakresie zasadny okazał się zarzut naruszenia prawa procesowego art. 100 k.p.c. na skutek orzeczenia przez Sąd o wzajemnym zniesienia sąd kosztów poniesionych przez strony. W ocenie Sądu Okręgowego, zważywszy na ostateczny wynik procesu przed Sądem I instancji i zakres kosztów poniesionych w toku postępowania i podlegających rozliczeniu, zasadne jest orzeczenie o kosztach postępowania przed Sądem I instancji na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c. Zważywszy na przedmiot postępowania, występujące współuczestnictwo procesowe po stronie powodowej i wartość przedmiotu sporu rozliczeniu podlegają koszty zastępstwa procesowego poniesione przez powodów w kwocie 1800 zł oraz przez pozwanego w kwocie 120 zł (§ 4 ust. 1 pkt 9 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie). Odnosząc się do kosztów poniesionych przez powodów należy wskazać, że wartość przedmiotu sporu w przypadku każdego z nich wynosiła po 7200 zł. (600x12). Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 10 lipca 2015 r. w sprawie III CZP 29/15 wskazał, że w razie współuczestnictwa formalnego (art. 72 § 1 pkt 2 k.p.c.), do niezbędnych kosztów procesu poniesionych przez współuczestników reprezentowanych przez jednego pełnomocnika będącego adwokatem lub radcą prawnym zalicza się jego wynagrodzenie ustalone odrębnie w stosunku do każdego współuczestnika. Sąd powinien jednak obniżyć to wynagrodzenie, jeżeli przemawia za tym nakład pracy pełnomocnika, podjęte przez niego czynności oraz charakter sprawy (art. 109 § 2 k.p.c.). Zważywszy na występujące po stronie powodów współuczestnictwo procesowe, przedmiot niniejszego postępowania i wymagany nakład pracy Sąd Okręgowy uznał, że podstawę rozliczenia kosztów poniesionych przez powodów winna stanowić wyłącznie kwota 1800 zł, stanowiąca wynagrodzenie pełnomocnika ustalone przy wartości sporu w kwocie 7200 zł (§ 4 ust. 4 w zw. z § 2 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych). Powodowie wygrali proces w 83 %, łączne koszt zastępstwa procesowego, o których Sąd Rejonowy orzekł w zaskarżonym punkcie 4 wyroku zgodnie z powyższym rozliczeniem obejmują zatem kwotę 1920 zł. Pozwany winien w związku z tym zwrócić powodom tytułem poniesionych kosztów procesu kwotę 1473 zł (1920 x 83% = 1593 – 120 zł).

O kosztach postępowania wywołanego apelacją powodów orzeczono na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c. w punkcie III i IV wyroku. W punkcie III Sąd Okręgowy nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 200 zł tytułem części tj. 1/2 opłaty od apelacji opłaty od apelacji od uiszczenia której małoletni powodowie byli zwolnieni. Każdy z powodów winien uiścić opłatę od apelacji w kwocie 200 zł a zatem zważywszy na wynik postępowania apelacyjnego pozwanego obciąża połowa tej kwoty - po 100 zł w zakresie każdego z powodów, łącznie 200 zł.

Koszty procesu w instancji odwoławczej winny obciążać strony po połowie. Koszty poniesione przez powodów ustalono na kwotę 450 zł zgodnie z zasadą określoną przy orzekaniu o kosztach przed sądem I instancji (współuczestnictwo formalne) przy wartości zaskarżenia w kwocie 2400 zł (§ 4 ust. 4 w zw. z § 2 pkt 3 i § 10 ust 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych). Koszty poniesione przez pozwanego podlegają rozliczeniu w kwocie 120 zł (§ 4 ust. 1 pkt 9 w zw. z § 10 ust 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie).

Powodowie wygrali postępowanie odwoławcze w 50 %, łączne koszt zastępstwa procesowego poniesione przez strony obejmują kwotę 570 zł z czego $\frac{1}{2}$ wynosi 285 zł. Pozwany winien zatem zwrócić powodom kwotę 165 z tytułu poniesionych kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

Ewa Blumczyńska Alina Szymanowska Małgorzata Radomska – Stęplewska